

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Rogaland fylkeskommune
Postboks 130 Sentrum

4001 STAVANGER

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2009/4508 / PKO

Dato
17.11.2011

UTTALELSE TIL FORSLAG TIL REGIONAL PLAN FOR SETESDAL VESTHEI, RYFYLKEHEIANE OG SETESDAL AUSTHEI (HEIPLANEN)

Fylkesmannen i Aust-Agder kommer med følgende uttale til høringsforslaget til Regionalplan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei:

- Fylkesmannen i Aust-Agder kan ikke gi sin tilslutning til retningslinjene slik de fremstår i høringsdokumentet i dag. Fylkesmannen i Aust-Agder viser til det fremforhandlede resultatet for Aust-Agder og vil gi sin støtte til en regionalplan der disse retningslinjene er innarbeidet **i sin helhet**.
- Fylkesmannen i Aust-Agder aksepterer de ulike avgrensningene i plankartet under forutsetning av at de omforente retningslinjene for Aust-Agder innarbeides i plandokumentet i sin helhet. Hvis det omforente forslaget ikke innarbeides i regionalplanen, kan Fylkesmannen heller ikke godta forslaget til hensynssoner.
- Fylkesmannen i Aust-Agder ber om at det lages en spesiell retningslinje i tilknytning til landbruksdriften på Bjåen.

Fylkesmannen i Aust-Agder er positiv til de prosessene som er satt i gang i forbindelse med Heiplanarbeidet, for den måten arbeidet med Heiplanen har blitt gjennomført på og for det arbeidet som både prosjektleder, kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn har lagt ned for at man skulle oppnå omforente løsninger i planen.

Fylkesmannen i Aust-Agder viser til høringsdokumenter sendt ut 7. september 2011 og tidligere dokumenter i saken:

- Miljøverndepartementets bestillingsbrev datert 12.04.2007
- Fylkesmannen i Aust-Agder sitt innspill til Heiplanen datert 15.04.2011
- Fylkesmannen sitt brev til Direktoratet for naturforvaltning (DN) datert 16.09.2011

Merknader til plankartet (Høringsutgave 26.05.2011)

I arbeidet med Heiplanen ble det tidlig klart at kommunene i Aust-Agder ønsket klare grenser mellom områder der man må ta vesentlig hensyn til villrein i arealbruken og områder der forholdet til villrein i større grad er avklart. Fylkesmannen har arbeidet tett opp mot de berørte kommunene i Aust-Agder og har fremforhandlet løsninger med kommunene der mer marginale områder for villrein er forhandlet bort mot at man har sikret viktigere områder for villrein bedre. For Fylkesmannen har spesielt trekk-, vinterbeite- og kalvingsområder vært viktig å sikre best mulig.

På høringsmøte på Refnes 20.10.2011 kom det tydelig frem at Bykle kommune ønsket en oppklaringsrunde i forhold til arealbruken knyttet til landbrukseiendommene ved Bjåen. I etterkant av dette møtet har Bykle kommune diskutert dette temaet med Fylkesmannen i Aust-Agder og vi har blitt enige om å foreslå følgende i forhold til dette området.

Bestemmelsen gjelder for det skraverte området på vedlagt figur. For dette området ønsker både Bykle kommune og Fylkesmannen i Aust-Agder at det skal være tilknyttet følgende retningslinje: "I denne sonen har landbruksinteressene forrang fremfor villreininteressene". Området skal fortsatt være en del av hensynssone villrein som foreslått i det opprinnelige fremforhandlede resultatet i Aust-Agder.

Fylkesmannen i Aust-Agder aksepterer de ulike avgrensningene i plankartet under forutsetning av at de omforente retningslinjene for Aust-Agder innarbeides i plandokumentet i sin helhet. Hvis det omforente forslaget ikke innarbeides i regionalplanen, kan Fylkesmannen heller ikke godta forslaget til hensynssoner.

Utover dette har ikke Fylkesmannen i Aust-Agder merknader til de foreslåtte avgrensningene i Aust-Agder som er presentert i plankartet (høringsutgave pr. 26.05.2011).

Merknader til kapittel 2.10: Retningslinjer for alle hensynssonene

I arbeidet med å komme frem til klare retningslinjer for de ulike hensynssonene i Heiplanen er det både fra kommunene i Aust-Agder, Aust-Agder fylkeskommune og Fylkesmannen i Aust-Agder lagt ned et stort arbeid på å fremforhandle klare retningslinjer knyttet til de enkelte hensynssonene i Aust-Agder. Det ble brukt mye tid på å formulere retningslinjene så presist som mulig. Arbeidet resulterte i et omforent innspill til retningslinjer for Aust-Agder fra kommunene Bykle, Valle, Bygland og Åmli, Fylkeskommunen og Fylkesmannen i Aust-Agder. Disse retningslinjene ble oversendt fra Fylkesmannen i Aust-Agder til prosjektleder for Heiplanen 15.04.2011.

I dokumentene som er sendt på høring er disse omforente retningslinjene forsøkt innarbeidet i felles retningslinjer for de ulike hensynssonene i hele planområdet. I tilknytning til dette arbeidet er det blitt foretatt noen vesentlige endringer i den fremforhandlede teksten for Aust-Agder. Resultatet er ikke i samsvar med det vi i utgangspunktet var enige om i Aust-Agder.

Fylkesmannen i Aust-Agder ber derfor om at det omforente forslaget til retningslinjer innarbeides i sin helhet i det endelige forslaget til regional plan. Disse retningslinjene er forhandlet frem spesielt for Aust-Agder og det er bred enighet om disse retningslinjene i Aust-Agder. Dette innspillet må derfor innarbeides i den regionale planen uten vesentlige endringer.

Fylkesmannen i Aust-Agder kan ikke gi sin tilslutning til retningslinjene slik de fremstår i høringsdokumentet i dag. Fylkesmannen i Aust-Agder viser til det fremforhandlede resultatet for Aust-Agder og vil gi sin støtte til et forslag til regionalplan der disse retningslinjene er innarbeidet i sin helhet.

I vedlagt dokument (Vedlegg til uttalelse til forslag til regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen) datert 17.11.2011) har Fylkesmannen en gjennomgang av endringer som er foretatt i høringsdokumentet i forhold til det omforente forslaget fra Aust-Agder. Vi skriver også hva vi mener bør endres i høringsdokumentet for at retningslinjene skal være i tråd med forslaget fra kommuner, fylkeskommunen og fylkesmannen i Aust-Agder.

Andre merknader til plandokumentet

Punkt 6. i Sammendraget

Sammendragets punkt 6 omhandler utarbeidelse av kommunale sti- og løypeplaner. Teksten i sammendraget er mye mildere formulert enn det som faktisk står i retningslinjene. I retningslinjekapittelet s. 18 står det "før utviding/ forbedring av eksisterende eller nye hytter/turistområder, skal det foreligge godkjent sti- og løypeplan før bygging starter". I sammendraget står det "ved revidering av kommuneplan skal det – i samarbeid med regional planmyndighet – vurderes utarbeiding av kommunal sti – og løypeplan ...".

Dette bør rettes opp slik at sammendraget er i tråd med de faktiske retningslinjene.

Kapittel 3.2 Oppsummering av konsekvensutredning; Motorferdsel s. 28

I dette punktet står det at "Heiplanen legger opp til at det skal vurderes å utarbeide kommunale motorferdselplaner. Slike planer bør skje i et interkommunalt samarbeid og sørge for løypenett over større områder, der det bl.a. må tas hensyn til villreinens arealbruk. ...".

Fylkesmannen i Aust-Agder ønsker i utgangspunktet at slike planer skal lages, og ønsker derfor at dette "ønsket" om at kommunene skal vurdere å lage slike planer kan bli noe strengere. Utgangspunktet bør være at slike planer lages.

Kapittel 4. Handlingsplan

I utgangspunktet mener Fylkesmannen i Aust-Agder at både Villreinnemda for Setesdalsområdet og det regionale styret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Frafjordheiene bør komme tydeligere frem som sentrale aktører i det videre arbeidet som handlingsplanen skisserer. Begge disse institusjonene er sentrale aktører i forhold til forvaltning av villrein og arealforvaltningen i store deler av de områdene som Heiplanen omfatter. De bør derfor også ha en mer fremtredende rolle i forhold til det arbeidet / oppfølgingen som det redegjøres for i handlingsplandelen.

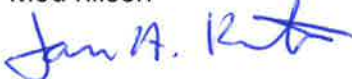
Fylkesmannen er positiv til at det planlegges et årlig samordningsmøte på regionalt nivå.

Tematisk avgrensning

I arbeidet med Heiplanen har hovedfokuset ligget på å avklare områdebruken i forhold til villreininteresser. Dette har resultert i et forslag med hensynssone Nasjonalt villreinområde, hensynssone Villrein, hensynssone Trekkområder og hensynssone Bygdeutvikling. I hensynssone Bygdeutvikling vurderes villreininteressene som avklart. Det er ikke brukt mye tid på å synliggjøre arealer for næringsutvikling og avklaring av andre miljøhensyn (rødlistearter, kulturminner, naturtyper osv.) en villrein. I prosessen har det vært et betydelig tidspress, og Fylkesmannen i Aust-Agder støtter styringsgruppas valg om å tone ned disse delene av planprosessen. Disse temaene vil komme tydelig frem i tilknytning til ordinære planprosesser etter plan og bygningsloven.

Fylkesmannen har sittet som deltager i det planfaglige nettverket til Heiplanen. Gjennom dette arbeidet har vi fått god anledning til å komme med innspill både i forhold til kommuner, fylkeskommunen og styringsgruppa. Dialogen har vært konstruktiv og god. Fylkesmannen mener at denne organiseringen har vært god, og vil takke alle berørte parter for godt samarbeid.

Med hilsen

Jan Atle Knutsen
fylkesmiljøvernsjef

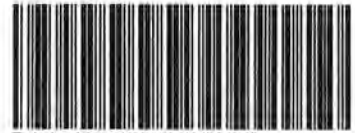
Leif Løhaugen
landbruksdirektør

Saksbehandler: Per Ketil Omholt

Vedlegg: Vedlegg til uttalelse til forslag til regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen) datert 17.11.2011

Kopi til:

Direktoratet for naturforvaltning	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Fylkesmannen i Vest-Agder	Postboks 513 Lundsiden	4605	Kristiansand S
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	Stavanger
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	Bergen
Villreinnemda for Setesdalsområdet V/ Karl G. Hoven	Dallonavn. 8	4621	KRISTIANSAND S

Vedlegg til uttalelse til forslag til regional plan for Setesdal Vesthei, ~~Nybygd og~~ Setesdal Austhei (Heiplanen) datert 17.11.2011

Fylkesmannen i Aust-Agder vil nedenfor gi en oversikt over vesentlige endringer i høringsdokumentet til Heiplanen sett i forhold til det omforente forslaget fra kommuner, fylkeskommune og fylkesmannen i Aust-Agder. Vi vil også gi en oversikt over hva vi mener bør endres for at de foreslåtte retningslinjene skal være i overensstemmelse med forslaget fra Aust-Agder.

- Fylkesmannen har ingen merknader til Felles retningslinjer (Kap. 2.10) og Generelle retningslinjene for Nasjonalt villreinområde (Kap. 2.10.1).
- For Spesielle retningslinjer for Nasjonalt villreinområde (Kap. 2.10.1) og Spesielle retningslinjer for Hensynssone Villrein (Kap. 2.10.2) mener Fylkesmannen at følgende punkter må endres:

Landbruks-utmarksnæring:

I første kulepunkt står det "Man kan bygge, rehabilitere og videreutvikle nødvendig driftshusvær og støler for å utnytte utmarksressursene på eiendommen". I det omforente forslaget for Aust-Agder står det at "Grunneier som driver utmarksnæring kan bygge, rehabilitere og videreutvikle nødvendig driftshusvær og støler for å utnytte utmarksressursene på eiendommen, i samsvar med gjeldende forståelse av utmarksnæring."

I forslaget fra Aust-Agder skal denne utmarksnæringen ha en tilknytning til det utvidede utmarksnæringsbegrepet (landbruk +, dokumenterbar utmarksnæring), mens det i høringsforslaget holder at man skal *utnytte utmarksressursene på eiendommen*.

Dette er en endring som Fylkesmannen ikke kan akseptere.

Bygg i utmarksnæring

I høringsdokumentet er det et eget kapittel om *bygg i utmarksnæring*. I det omforente forslaget fra Aust-Agder var disse retningslinjer knyttet til bygg i tilknytning til landbruks-utmarksnæring. Slik det fremstår i høringsutkastet kan det se ut som om det kan åpnes for annen utmarksnæring i tillegg til det som dekkes av utmarksnæring i tilknytning til landbruksnæring. Det var ikke intensjonen at det skulle åpnes for slik utmarksnæring i Aust-Agder.

Fylkesmannen kan derfor ikke akseptere denne endringen slik den fremstår i høringsutkastet.

Sti og løypeplaner:

I forhold til det omforente forslaget for Aust-Agder mangler det et kulepunkt i oppramsingen av prinsipper for utarbeidelse av sti og løypeplan:

- Det skal ikke legges nye stier og tilrettelegges for organiserte sommeraktiviteter i sommerbeiteområder for villrein.

Dette var et viktig punkt i det omforente forslaget, og Fylkesmannen mener at det derfor bør innarbeides i retningslinjene for sti og løypeplaner både for hensynssone Nasjonalt villreinområde og hensynssone Villrein. Dette, sammen med styring av vinteraktiviteter, er hovedintensjonen med å lage en sti og løypeplan i forhold til villrein.

Kulturminner:

I forslaget fra Aust-Agder står det:

"Villreinrelaterte kulturminner kan brukes og evt. Restaureres til informasjons-, kultur- og reiselivstiltak, ved et nært samarbeid med kommunene, grunneiere, kultur- og vernemyndigheter."

I høringsdokumentet er det i tillegg til kulturminner også tatt med kulturmiljøer.

Kulturmiljøer kan ha en mye større utbredelse i areal og kan omfatte langt mer enn kulturminner. Dette var ikke intensjonen i avtalen som ble inngått med kommuner og fylkeskommunen. Fylkesmannen i Aust-Agder mener derfor at dette er en vesentlig endring i forhold til den avtalte teksten. Fylkesmannen i Aust-Agder mener derfor at ordet –miljøer strykes i teksten.

- Under overskriften Generelle retningslinjer for Hensynssone Villrein (kap. 2.10.2) mener Fylkesmannen at følgende endringer må gjøres for at høringsdokumentet skal stemme overens med det omforente forslaget fra Aust-Agder.

I høringsdokumentet står det under Generelle retningslinjer for hensynssone Villrein.

"De generelle retningslinjene er identiske med Nasjonalt villreinområde, med følgende endringer/tillegg:

Punktet "Nye fritidsbygg tillates ikke" går ut.

Følgende punkt kommer i tillegg:

- Kanaliseringstiltak for friluftsliv og ferdsel kan legges til dette området.

For Setesdal (Åmli, Bygland, Valle, Bykle)

- Det kan åpnes for moderat utvidelse av hyttene i eksisterende hyttefelt og i Everdalen og Bjørnevatn i Valle kommune gjennom egne planretningslinjer. Utover dette tillates det ikke ny fritidsbebyggelse.

... "

Fylkesmannen i Aust-Agder kan ikke akseptere at det står "og" i det siste kulepunktet som berører Setesdal. Det åpnes ikke for moderat utvidelse av hyttene i eksisterende hyttefelt i området. Etter at egne planretningslinjer er vedtatt, kan det åpnes opp for moderat utvidelse av hyttene i Everdalen og Bjørnevatn i Valle kommune.

Fylkesmannen i Aust-Agder mener at under overskriften For Setesdal (Åmli, Bygland, Valle, Bykle) bør stå:

- Nye fritidsbygg tillates ikke.
- Det kan åpnes for moderat utvidelse av hyttene i eksisterende hyttefelt i Everdalen og Bjørnevatn i Valle kommune gjennom egne planretningslinjer.

I det omforente forslaget vil dette dekke det som vi var enige om i Aust-Agder. Fylkesmannen kan ikke akseptere retningslinjen slik den er presentert i høringsdokumentet.

I etterkant ser Fylkesmannen at ordet planretningslinjer i retningslinjen godt kunne vært byttet ut med bestemmelser i kommuneplan, kommunedelplan eller reguleringsplan. Dette er trolig en bedre formulering rent planfaglig.

- Fylkesmannen har ingen merknader til Hensynssone Trekkområder (Kap. 2.10.3).

- For kapitlet Retningslinjer for Hensynssone Bygdeutvikling (Kap. 2.10.4) mener Fylkesmannen at følgende punkt bør legges til (punktet var innarbeidet i det omforente forslaget fra Aust-Agder).
 - Tilrettelegging for friluftsliv, idrett mm skal skje i samsvar med kommunal sti- og løypeplan.

Fylkesmannen mener at når det lages sti og løypeplan for hensynssone Nasjonalt villreinområde og hensynssone Villrein, er det naturlig at planområdet for sti og løypeplanen også gjelder hensynssone Bygdeutvikling. På den måten får man en sti og løypeplan som gjelder hele kommunen og ikke bare deler av den.